

Przedmowa

Temat *Kultura muzyczna Katowic i jej dzieje* wydaje się szczególnie bliski i to nie tylko dlatego, że – jak powiedział Pitagoras – „muzyka budzi w sercu pragnienia dobrych czynów”. Nie od dziś bowiem wiadomo, jak wielkim bogactwem w tej dziedzinie może szczyścić się cały nasz region, a nasze miasto w szczególności. Myślę tu zarówno o bogactwie duchowym, jak i – co zapewne wykażą kolejni autorzy przedstawiający poszczególne zagadnienia – o odpowiedniej, szeroko pojętej infrastrukturze, sprzyjającej rozwojowi tej kultury. By jakaś dziedzina ludzkiej działalności mogła rozkwitnąć, potrzebne jest przecież sprzyjające naturalne środowisko, w którym można zaszczerpić odpowiednią ideę, dbać o jej rozwój, kultywować tradycję. Potrzebne są także pewne podwaliny materialne, by cała energia człowieka nie musiała skupiać się na zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych, by mógł on poświęcić jakąś część swych sił i czasu sprawom „wyższym”. Jeśli chodzi o kulturę muzyczną, naturalnymi środowiskami jej rozwoju były na Śląsku przez lata najpierw domy rodzinne, gdzie pielęgnowano zwyczaj wspólnego śpiewu czy muzykowania na instrumentach w czasie rodzinnych uroczystości, a następnie również liczne chóry, zespoły instrumentalne, działające także przy parafiach, zakładowe orkiestry, później gęsta sieć ognisk czy szkół muzycznych różnego stopnia, wreszcie wyższa uczelnia, sale koncertowe, filharmonia. W prężnie rozwijającym się od XIX stulecia, a przez to coraz bogatszym regionie i mieście drugi z wymienionych przeze mnie warunków także był spełniony. Na przestrzeni dziejów włodarze Katowic dbali o stworzenie odpowiednich warunków, by nie tylko rodowici mieszkańcy mogli zaspokoić swe potrzeby w tym względzie, ale by również wielu wybitnych twórców muzyków znalazło tu sprzyjający klimat do pracy i rozwoju.

Dzięki współpracy wielu placówek naukowych działających w Katowicach prowadzone są badania o charakterze interdyscyplinarnym, między innymi dużo uwagi poświęca się korespondencji muzyki ze sztukami plastycznymi, a nawet z architekturą.

Krystyna Siejna
Wiceprezydent Katowic

Vorwort

Das Thema *Musikkultur von Katowice und ihre Geschichte* scheint uns besonders nahe zu sein und das nicht nur deswegen, weil – wie Pythagoras meinte – „die Musik, das Bedürfnis Gutes zu tun, im Herzen weckt“. Schließlich weiß man nicht seit heute, welch großen Reichtums in diesem Bereich sich unsere gesamte Region, und unsere Stadt im Besonderen, rühmen kann. Ich denke hier sowohl an den geistigen Reichtum als auch – was die Autoren der jeweiligen Beiträge bestimmt aufzeigen werden – an die entsprechende, weit gefasste Infrastruktur, die die Entwicklung dieser Kultur förderte. Damit ein Gebiet der menschlichen Tätigkeit aufblühen kann, bedarf es ja einer günstigen Umwelt, in der man eine Idee einpflanzen, für ihre Entwicklung sorgen und Traditionen pflegen kann. Es bedarf ebenfalls gewisser materieller Grundlagen, damit sich die ganze menschliche Energie nicht darauf konzentrieren muss, elementare Lebensbedürfnisse zu stillen, damit der Mensch einen Teil seiner Kräfte und seiner Zeit „höheren“ Dingen widmen kann. Wenn es um die Musikkultur geht, stellte das Biotop ihrer Entwicklung in Schlesien zunächst über Jahre das Zuhause dar, wo der Brauch des gemeinsamen Gesangs oder Musizierens während Familienfesten gepflegt wurde, später auch in Form von zahlreichen Chören, Instrumentalgruppen, auch in den Pfarrgemeinden tätig, Betriebsorchestern, danach ein dichtes Netz von Musikzirkeln und Musikschulen verschiedener Stufen, schließlich eine Hochschule, Konzertsäle, die Philharmonie. In der sich seit dem 19. Jahrhundert dynamisch entwickelnden und damit immer reicheren Region und Stadt wurde auch die zweite von den von mir erwähnten Bedingungen erfüllt. Im Laufe der Geschichte sorgten auch die Behörden von Katowice für die Schaffung entsprechender Verhältnisse, damit nicht nur die gebürtigen Einwohner ihre Bedürfnisse in diesem Metier befriedigen könnten, sondern auch damit viele herausragende Schöpfer von Musik und Musiker hier ein günstiges Entwicklungs- und Arbeitsklima vorfinden.

Dank der Zusammenarbeit vieler wissenschaftlicher Einrichtungen, die in Katowice tätig sind, werden Forschungen mit interdisziplinärem Charakter geführt, unter anderem legt man großen Wert auf die Beziehungen der Musik mit bildenden Künsten und sogar Architektur.

Krystyna Siejna
Vizepräsident der Stadt Kattowitz